

SHARE-data koppelbaar aan CBS-microdata

Het leven van vijftigplussers

De koppeling tussen data van SHARE Nederland en data van CBS Microdata Services zorgt voor nog meer informatie over het leven van 50-plussers.

Evi de Cock

Geïnteresseerden in onderzoek naar de leefsituaties en veranderingen in het leven van 50-plussers, kunnen gebruik maken van gegevens uit de Survey of Health Ageing and Retirement in Europe (SHARE) databank.

Uit 28 landen

Adriaan Kalwij, teamleider van SHARE in Nederland: "SHARE is een multidisciplinaire, cross-nationale databank met gegevens van personen die 50 jaar of ouder zijn, en hun partners, over onder meer hun lichamelijke en psychische gezondheid, sociale netwerk van vrienden en familie, en hun sociaal-

De databank van SHARE bevat gegevens over de leefsituatie van 50-plussers in Europa. Credits: brfcs, pixabay

economische situatie (zoals opleidingsniveau, arbeidsmarktparticipatie, inkomen en besparingen)." Om de twee jaar wordt een enquête uitgezet in 28 landen. In de eerste 5 golven zijn de data verzameld door middel van interviews bij de respondenten thuis en in golven 6 en 7 zijn de vragenlijsten in Nederland via het internet afgenomen. Ook

zijn er lichamelijke metingen uitgevoerd zoals handgreepkracht, loop-snelheid, zitten en opstaan en longcapaciteit.

Voordelen

Sinds kort kunnen SHARE-NL-data gekoppeld worden aan bestanden binnen de CBS Microdata Services faciliteit. Kalwij: "Dit levert voor-

delen voor onderzoekers op. Zo kunnen gegevens die niet bevroegd zijn in de SHARE-enquête, maar die wel beschikbaar zijn in CBS-microbestanden, worden toegevoegd aan de SHARE-NL-data voor onderzoek. Denk bijvoorbeeld aan gezondheidsinformatie zoals het gebruik van medicijnen of informatie over ziekenhuisopnames. Daarnaast kunnen SHARE-respondenten, ook als ze gestopt zijn met SHARE, toch worden gevolgd over de tijd als bijvoorbeeld gegevens over iemands arbeidsmarktparticipatie bekend zijn binnen de CBS-faciliteit." SHARE-data kunnen kosteloos worden gebruikt, aan het gebruik van CBS Microdata Services zijn wel de reguliere kosten verbonden. cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/maatwerk-en-microdata

Neem voor meer informatie contact op met het CBS via microdata@cbs.nl

Toestemming voor het gebruik van SHARE-NL-data via de CBS Microdata Services faciliteit kan worden aangevraagd bij dr. Adriaan Kalwij: A.S.Kalwij@uu.nl

KORT

OPPA maakt cross-cultureel onderzoek mogelijk

Open Probability-based Panel Alliance (OPPA) is een samenwerking tussen panels in Nederland (LISS panel), Duitsland (GESIS panel), de Verenigde Staten (Understanding America Study) en Zuid-Korea (KAMOS). Deze samenwerking maakt het mogelijk om cross-cultureel onderzoek uit te voeren volgens vergelijkbare methodologische standaarden. In 2018 vond de OPPA Showcase Study-competitie plaats, waarbij onderzoekers paneltijd konden winnen. Winnaars Liliya Leopold en Giseline Kuipers (Universiteit van Amsterdam) en Norbert Schwarz (University of Southern California) hebben vorig jaar hun vragenlijst gratis laten afnemen in de vier panels. De data komen in 2020 open access beschikbaar voor niet-commercieel wetenschappelijk onderzoek via OPPA. Op de website van OPPA staat meer informatie, ook over de kosten. (EdC)

openpanelalliance.org

Vragenlijstenbank over Nederlandse taal en cultuur online

180.000 antwoorden op 15.000 vragen

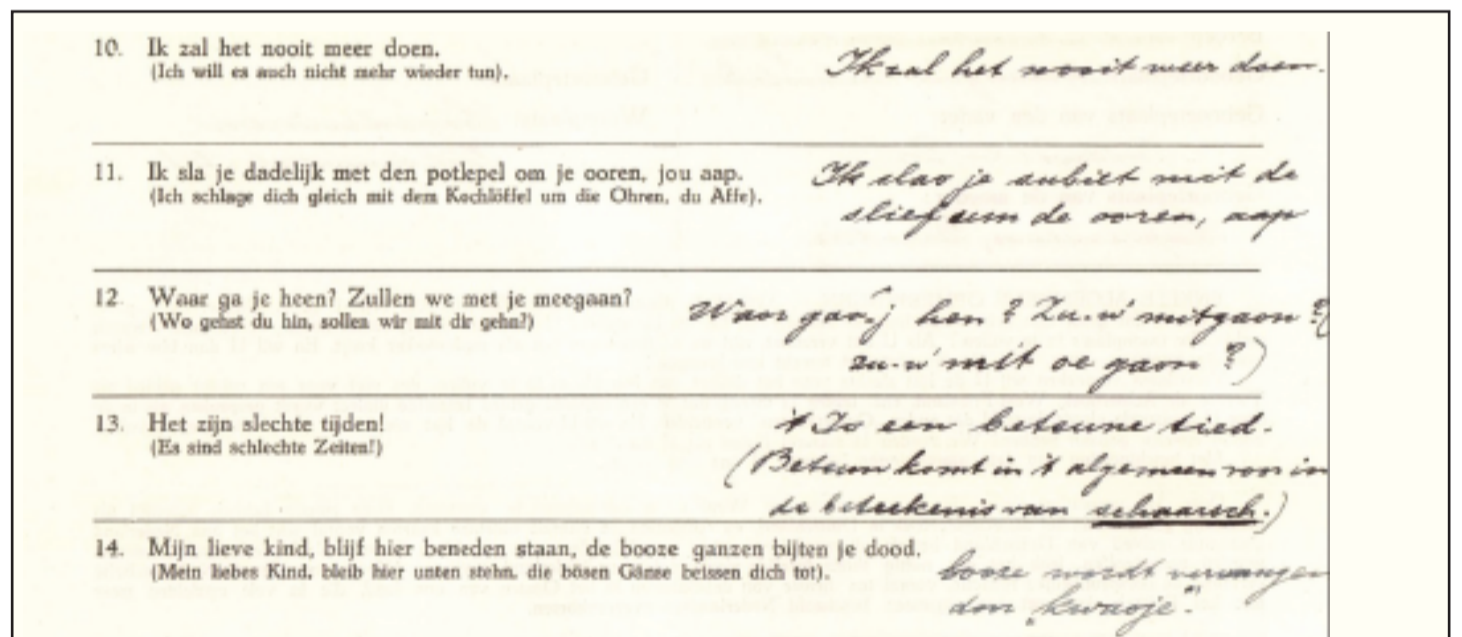
Hoe zijn de Nederlandse taal en cultuur in de 20e eeuw veranderd? De Vragenlijstenbank van het Meertens maakt het mogelijk dat te achterhalen.

Nicoline van der Sijs

Vanaf 1931 zijn door het Dialectenbureau, de voorganger van het Meertens Instituut, vragenlijsten rondgestuurd naar informanten verspreid over Nederland en later ook Vlaanderen. Het doel was de variatie in de Nederlandse taal en cultuur in kaart te brengen. De informanten moesten antwoorden geven op vragen als 'Hoe noemt men de doeken waarin de zuigelingen gewikkeld worden?' of 'Hechte men er belang aan of de eerste die men met nieuwjaar ontmoette een man of een vrouw was? In welk opzicht?'

Van archiefdoos naar scan

Tussen 1931 en 2005 werden 227 vragenlijsten uitgestuurd met ruim 15.000 vragen over taalgebruik en culturele gewoontes. Het leverde 180.000 handgeschreven antwoorden op. Die antwoorden werden in meer dan 3.000 archiefdozen gestopt, keurig gesorteerd op vraag en plaats. In de jaren tachtig van de vorige eeuw werden de antwoorden op 148 vragenlijsten op microfiches gezet, en in de daaropvolgende jaren werden binnengekomen antwoorden van 16 vragenlijsten gescand, zodat in totaal de antwoorden van 164 vragenlijsten zijn gedigitaliseerd. Maar tot nu

Vragenlijst 3 uit 1934: de informanten werd gevraagd de zinnestjes in hun dialect te vertalen.

Credits: Vragenlijstenbank, samenstelling Nicoline van der Sijs, 2020, meertens.knaw.nl/vragenlijstenbank

toe was alle informatie alleen beschikbaar binnen het Meertens Instituut.

Vragen online doorzoekbaar

Sinds kort staat alle informatie online op de Vragenlijstenbank. Dit portaal bevat een overzicht van alle vragen die ooit zijn uitgezonden. Als je op 'hond' zoekt, vind je alle vragen waarin 'hond' voorkomt, als taalkundig begrip of in de volksgebruiken ('Welke leefwijze moet de zwangere vrouw in acht nemen? Bijvoorbeeld geen hond schoppen.'). Bij 25 vragenlijsten zijn per vraag scans van de handgeschreven antwoorden toegevoegd, dit betreft al 127.799 scans en dit aantal zal alleen

nog maar toenemen. De persoonsgegevens waarmee ieder antwoord begint, zijn automatisch onleesbaar gemaakt om te voldoen aan de AVG.

In de ideale wereld zijn ook de antwoorden digitaal doorzoekbaar. Enthousiaste vrijwilligers hebben hiertoe in het verleden de antwoorden van zes vragenlijsten overgetikt. Die overgetikte antwoorden zijn toegevoegd aan de Vragenlijstenbank. Via het VeleHandenplatform worden momenteel de antwoorden van nog eens 16 vragenlijsten overgetikt binnen het project 'Meertens-vragenlijsten Taal en Cultuur (1931-2005)'. Ook deze antwoorden worden toegevoegd. Zo kan straks ieder-

een genieten van de antwoorden op vragen als 'Geloof men, dat de heksen zich in ooievaars kunnen veranderen? Welke verhalen kent U hierover?'

meertens.knaw.nl/vragenlijstenbank

Nicoline van der Sijs is projectleider bij het Meertens Instituut.

Ook vrijwilliger worden?

Kijk voor meer informatie over het crowdsourcingproject 'Meertens-vragenlijsten Taal en Cultuur (1931-2005)' op: velehanden.nl/projecten/bekijk/details/project/mei